

szülöttnek és szüleinek. Egyedül csak a kis nyájterelő kutyája nem tudta kivel tartson. Végül is az öreg lábára feküdt, és hamarosan elaludt.

— Nem tudom, hogy volt-e egyetlen ember is ott Betlehemben és Izraelben, aki tudta volna azt, amit mi ma már tudunk. Egyetlen világcsászár, egyetlen ország király sem képes megváltani a világot és országot. A Messiásnak más a jele: „Kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve!” Aki szabadítót keres a világ bajaira és a maga boldogságára, az megtalálhatja Betlehemben a mintát: „Máriát, Józsefet, és a jászolban fekvő kisdedet!” Ezért:

*Örülj Testvérem, mert a Gyermek megszületett!
Örülj Testvérem, mert így kaptál új életet!
Örülj Testvérem, és tárd ki a szíved ajtaját!
Örülj Testvérem, és boldog szívvel mondj ma imát!*

BARCZA BARNA

A NEGYEDIK KIRÁLY

Mindenki hallott már a Háromkirályokról, a Napkeleti Bölcsékről: Gáspárról, Menyhértről és Boldizsárról, akik felkeresték az újszülött Megváltót Betlehemben, hogy ajándékokat vigyenek neki és hódoljanak előtte. Egy csillag vezette őket messze földekről a betlehemi istállóhoz - ezt a történetet mindenki ismeri.

Azt viszont nagyon kevesen tudják, hogy amikor feltűnt a betlehemi csillag az égen, a távoli Kelet birodalmából nem három bölcs indult útnak, hanem négy.

A negyedik, perzsa bölcsét Artabannak hívták, és mélységes áhítattal és lelkesedéssel készülődött az útra; eladott mindent, amije csak volt, az összes vagyonát és a háza árát is ajándékokra költötte: három különleges drágakövet vitt magával. Egy zafírt, ami úgy ragyogott, mint az éjszakai égbolt; egy rubint, mely mélyebben izzott, mint a naplemente; és egy gyöngyöt, mely tisztább volt a magas hegyek hófödte csúcsainál. Ezzel a három ajándékkal indult útnak, hogy találkozzon a másik három bölccsel az előre megbeszélte helyen.

Napokon keresztül utazott gyors lábú lován; az utolsó napon már vágtatott, hogy időben érkezzen a találkozóhelyre. A szíve könnyű volt és vidám: éjjelente látta a csillagot az égen, és alig várta már, hogy a saját szemével láthassa a Megváltót.

Alig néhány mérföldnyire járt a céltól, amikor az út szélén egy alakot pillantott meg; egy férfi hevert a földön a tűző napsütésben. Artaban megállította a lovát, és habozott - otthagyn-e a férfit, aki bizonyosan úgyis halott volt már, vagy késlekedjen, és próbáljon meg segíteni neki?

Végül sóhajtott egyet, és leszállt a lóról, hogy megvizsgálja a földön heverő embert. Még élt, bár alig lélegzett, és égett a teste a láztól. Artaban árnyékos helyre vitte, meglazította a ruházatát, vizet hozott neki hogy megittassa és megmosdassa, és a tarisznyájából orvosságot vett elő, hogy csillapítsa a lázát. Majd' egy napig

ápolta a beteget, mire az jobban lett és lábra tudott állni; akkor a lován bevitte a legközelebbi faluba. Eladta a zafírt, hogy kifizesse a szállását és pénzt adjon a fogadónak, hogy gondoskodjon róla, amíg fel nem épül. Így már csak két ajándéka maradt a Megváltó számára.

A férfi észrevette, hogy jötevője gondterhelt; megkérdezte, mi nyomja a szívét. Amikor Artaban elmondta neki, hogy minden bizonnyal lekést a találkozót a többi bölccsel, a beteg elmosolyodott. "Én tudom, hová kell menned" válaszolta, és útba igazította Betlehem felé.

Artaban sietett Betlehem felé, amilyen gyorsan csak tudott; szeretne volna még időben beérni a többiekkel, hogy láthassa az újszülöttet. Amint a városba ért, bekopogtatott az első ház ajtaján; kérdésekkel halmozta ez az asszonyt, aki ajtót nyitott neki. Jártak-e itt napkeleti bölcsök; merre mentek; hol találja a Megváltót. Az asszony, aki éppen a kisgyermekét ringatta a karján, készségesen válaszolt: igen, a három bölcs jött és ment, ajándékokat hagytak a názareti Máriának és a kisdednek; nem, a család már nincs a városban, előző éjjel eltűntek, azt rebesgetik, talán Egyiptom felé. Artaban csalódottan töprengett, vajon mit kellene most tennie, hol kéne keresnie a Megváltót, amikor sikoltás hallatszott az utca felől, és rémült asszonyok csapata rohant el a ház előtt, karjukban a gyermekeikkel. "Meneküljete! Mentsétek a fiaitokat! Heródes katonái megölnék minden újszülöttet!"

Artaban látta a házigazdaja arcán a rémületet, ahogy magához szorította a kisfiát; a katonák már dörömböltek is az ajtón, Heródes nevében. "Isten nevére kérlek, ments meg a gyermekem!" könyörgött az asszony, és Artaban az ajtóhoz ment. Az erszényéből elővette a vörös drágakövet, és átadta a parancsnoknak; az mohón kapott a kincsen, és továbbvonult a katonáival.

Mit tettem? gondolta Artaban. Elpazaroltam a Megváltó ajándékát...

De ahogyan az asszonyra és a gyermekre nézett, tudta, hogy nem volt hiába. "Isten áldjon meg azért, amit értünk tettél, és kísérsen az utadon."

Artaban pedig utazott tovább Egyiptom felé. Mire odaért, a Szent Családot már nem tallta seholy; hosszú éveken keresztül bolyongott országról országra, őrizve az egyetlen megmaradt ajándékot, remélve, hogy egyszer megtalálja végre a Megváltót. Lassan haladt, lépten-nyomon megállásra kényszerítette a jó szíve; betegeket ápolta, szegényeknek segített, megtett mindent, amit csak tudott - de a gyöngyöt őrizte gondosan, tartogatta a Názareti Jézus számára.

Harminchárom év telt el, és a világ távoli sarkába, ahol Artaban éppen tartózkodott, hírek érkeztek Júdea földről. Az öreg, megöszült bölcs évek óta először mosolygott, és azonnal útra kelt. Végre tudta, hol keresse a Megváltót.

Amikor végül, hosszas és sietős út után Jeruzsálem kapujához ért, hatalmas tömeget pillantott meg. "Mi történik itt?" szólított meg valakit az úton. "Keresztre feszítik Názareti Jézust, a zsidók királyát." válaszolta az, csodálkozva, hogy Artaban az egészről mit se tud. Az öreg bölcs

megdöbbsent és megrémült; azonnal útnak indult a tömegben a Golgota felé, remélve, hogy az utolsó drágakövel még meg tudja váltani Jézus szabadságát és életét. Ahogy azonban próbált utat törni magának az emberek sűrűjében, kiáltozásra lett figyelmes; katonák vonszoltak egy fiatal lányt a város felé. "Ment meg!" zokogott a lány "Apámmal érkeztem Perzsiából, de ő meghalt, és adóságban hagyott. Most el akarnak adni rabszolgának. Könyörgök, segíts rajtam!"

Artaban a lányra nézett, azután fel a Golgotára; előhúzta az erszényéből a gyöngyöt, és egy pillanatig szomorúan nézte.

"A Megváltónak őrizgettem" mondta végül "De úgy tűnik, méltatlan vagyok rá, hogy ajándékot adjak Neki. Tessék, húgom. Váltsd meg velem a szabadságodat."

A következő pillanatban elborult az ég, mennydörgött és villámlott, és megrázkódott a föld; sűrűn kezdett szakadni az eső, és mindenki menekült. Artaban, az ősz, öreg király, lerogyott az út szélén; a lány fölé hajolt, hogy felsegítse. A bölcs arca ragyogott; felfelé nézett valakire, akit csak ő láthatott.

"De mikor, Uram?" rebegte alig hallhatóan "Mikor ettetek? Mikor itattalak? Mikor ápoltalak? Harminchárom esztendőn át kerestelek, és sohasem láttam az arcod..."

És a vihar közepén egy alig hallható hang válaszolt neki - talán nem is hallotta más:

"Bizony mondom néked, amit a szenvedőkért tettél, azt értem tetted. Ez volt a te ajándékod nekem."

Artaban pedig elmosolyodott, és lehunyta a szemeit.

FARKAS ISTVÁN

RANDEVÚ

"...kérjétek és megkapjátok, hogy a ti örömötök teljes legyen" (János 16,24)

A randevú találkozás. Megbeszélte helyen, megbeszélte időben, meghatározott céllal, vagy éppen pusztán az együtt-lét érdekében. Randevúzni bármivel és bárkivel lehet s életem során, mondhatom nagyon sok lényel randevúztam. Tulajdonképpen elmondhatom, hogy minden-nel és mindenkivel találkoztam, akivel és amivel akartam, egyet kivéve. Annál az egynél, úgy látszik nem az akarat számít. Pedig egyre jobban vágyom rá, hogy találkozzak vele.

Első nyugdíjas nyaramon nagyon érdekes volt olvasni azok tapasztalatát, akiknek sikerült. Legutóbb Tanquerey összefoglalásában olvashattam azoknak a keresztyén misztikusoknak a tapasztalatairól, akik írásban is beszámoltak a randevúról, de beszámoltak az útról is, ami oda vezetett. Aztán ennek nyomán felelevenítettem azok tapasztalatát, akik valamikor, talán kétezer éve találkoztak vele – személyesen – majd valahogyan képesek voltak átadni ezt a tapasztalatot másoknak is – személytelenül.

Gazdag ember lévén – még azt is megengedhettem magamnak, hogy egy mai, kortárs pap, egy indiai jezsuita, Antony de Mello tollából elolvassam, hogy mindezekre, sőt még az egész hindu és buddhista hagyományra is alapozva ő hogyan tanítja ennek a találkozásnak az előkészületeit. És eszembe jutott kortársunk, a piarista Bulányi tanár úr módszere is: adni, szolgálni, szelídné lenni.

S akkor kezdtem megérteni a találkozás igazi nehézségeit. Tudatos munka és önkéntes szenvedés írja Gurdjieff, s ezzel a megfogalmazásával nagyon közel áll a misztikusokéhoz és a papokéhoz is. Mindenesetre mindkét oldal mérhetetlen sok munkát ígér és sok önkéntesen vállalt szenvedést. Azonban míg az egyik oldal ennek vállalását – és így a találkozást is – a papok és szerzetesek feladatának tartja, a másik oldal – Gurdjieff és Bulányi – kifejezetten olyanoknak, akik az élet, a hétköznapi élet részesei, akik meglátva, hogy a mechanikus munka és az önkéntelen szenvedés sokkal közelebb áll életükhöz, esetleg jobban vágyhatnak ezek megértése és a tőlük való megszabadulás után. Tanításukban azzal foglalkoznak, hogyan válhat az automatikus, mechanikus élet tudatossá és hogyan válhat a mindennapi szenvedéshalmaz önkéntessé, a randevú érdekét szolgálóvá. Bulányi tanár úr a hétköznapi emberek számára javasolja a módszere használatát, bár találkozásról nem beszél, már előfeltételezi. Az emberhez méltó, 'Istennek tetsző' élet feltételének tekinti a találkozást és a módszer alkalmazását is. Izgalmassá akkor vált számomra a sok javaslat, amikor felfedeztem, hogy ugyanarra építenek, vagyis az emberi testre, mint egyetlen kézzelfogható, számunkra elérhető munkaeszközre. Az egyik, mint az ördög bennünk működő jelenlétének, a bűnök fészkeinek és melegágyának tekinti, s mely ellen en-nél fogva küzdeni kell, minden megnyilvánulását irtani kell, erényre, Istennek tetsző működésre kell lecserélni. A másik viszont ennek az eszköznek az évezredek alatt kialakult helytelen használata miatti rossz működésre, vagyis arra hívja fel a figyelmet, hogyan tehető az egyetlen eszközünk működése olyanná, hogy annak, aki felettünk áll, tisztán lát és születésünk óta vár a randevúra, végre az eszköz maradéktalanul használható legyen. A jezsuita pap javaslata is nagyjából ez. Ő az apostoli hagyományra alapozva azt javasolja, hogy menjünk egy olyan paphoz, aki maga már találkozott vele és megtaníthat minket folyamatosan, vagy egyre többet imádkozni, és ez az ima majd lassan átalakítja a testünket, amely számára így lassan láthatóvá és követhetővé válik a keresett cél. A harmadik, a piarista tanár pedig a cselekvés, a tett, az akarat eszközeként tekint rá, mely feltételezi ezen képességek meglétét mindenkiben, vagyis már a találkozás utáni időről és gyakorlatról beszél, aminek része – Gurdjieff javaslatához hasonlóan – a kiscsoportos, közösségi munka. Tanquerey, Mello-val szemben azt mondja, hogy az utolsó lépés – maga a randevú – nem a mi munkánk: az erőfeszítéseink, a vezeklés, a böjt, az ima, az erényes cselekedetek számának eredménye, hanem ezek mellett ajándékként kapjuk, vagy nem kapjuk, de ezek nélkül csak kivételes esetekben, villámcsapásszerűen következik be a